

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Helyettesek

Reszket az idegességtől hetek óta. Pedig körzeti orvos, viszonylag nyugodt helyen és nő, akiket tudvalevően jobb idegekkel áldott meg a sors a férfiaknál. Mégis, alig áll a lábán. Kollégája beteg, hetek óta helyettesíti. Jó, ha este hétre hazaér, hogy átvegye a nagymamától a stafétabotot, aki — merő, szerencsés véletlen, hogy egyáltalán van és a közelben van! — begyűjti a gyerekeket a bölcsődéből és az óvodából. És következik a minden esti hajtépés, veszekedés, kiabálás, hogy fél kilencre valahogyan ágyba dugja csimotáit. És akkor még fut a lakás, annak is neki kellene állni. A férje jó, ha kilenc-tíz tájban hazaér, mert ő is ügyel és helyettesít és dolgozik. Mondhatná tán, hogy a gyerekekért kell mennie? Ugyan, hiszen aki nő és anya, az sem mondhatja.

Egyre több jelentésben olvasom, hallom: panaszkodik sok elnőiesedett munkahelyi főnöke. Jön az ősz, kitörnek a járványok a bölcsődékben, óvodákban és — szinte megáll az élet. Sokszor a létszám fele sincs benn, mert ki is maradhatna otthon a beteg két-három-nég éves gyerekkel, mint az anya? A bíróságokon tárgyalásokat kell elhalasztani, bizonytalan időre, mert a bíráló jó része nő — és anya. Az iskolákban körműket rágják az igazgatók, hogyan is tudnák valahogyan megoldani a helyettesítéseket. És akármelyik ujjukat harapják, mindegyik fáj. Mert igaz, az anyák maradnak otthon kisgyermekükkel, de a lehetséges helyettesek is anyák. Még szerencse, ha nem a napközibe kell a helyettes, s az óvoda nem zár korábban, mint ahogy a napközis tanár munkaideje lejár.

Olvasom a statisztikákat. Egyre több a válás, egyre több gyerek élete süllyk így vagy úgy félre. Mert egyre kevesebbet foglalkoznak velük, a gyerekekkel.

Rendben van, megszoktuk: a férj a nyolc órát le-töltve, még a gmk-ban dolgozik tovább. Hét végén pedig vagy maszekol még mellé, vagy nem. Mire hazaér, este van. Hagyján, ha legalább az anya tarthatja a frontot, ha hazaviheti gyerekeit, ha jut három-négy órája a lefekvéshez, hogy foglalkozzon is velük. Ha teheti. Mert az szabad választás kérdése, hogy valaki vállal-e külön munkát, részt vesz-e a gmk-ban, dolgozik-e este is. Ha egy anya ezt választja, mert lehetősége van rá, s a férje otthon lehet a gyerekekkel, hát — ez is megoldás lehet. De ha az anyának nincs választása, mert ügyelni kell? És ha a férjnek sincs, mert esetleg neki is helyettesítenie, ügyelni kell? Akkor marad a nagymama. Ha van, és ha vállalja. És ha nincs? És ha nem vállalja?

Sok minden érthető, sok ember megérthető. Hiszen az elnőiesedett munkahelyeken sem állhat meg az élet, ha a szokásos őszi járványok kerülgetik a bölcsődéket, óvodákat. Mert különben ki tanítana, ki gyógyítana a körzetekben, ki adná ki a gyógyszereket, ki intézné ügyeinket a tanácsoknál, OTP-nél, bíróságokon, ki tudja, még hol? Az élet valóban nem állhat meg, Mennie kell tovább, de az sem mindegy, milyen áron.

Tudom, bajban vannak a munkahelyi vezetők is. Mert ha csak nő, ráadásul csupa fiatal, kisgyerekes nő veszi őket körül, kit tegyenek be a másik helyére? Kit osszanak be esti ügyeletre? Csak anyákkal számolhatnak. De hogyan? A gyermekét egyedül nevelő anyát nem oszthatják be, főleg, ha nincs nagymama. Mert akkor ki vigyáz a gyerekre. Akinek férje van, az is többnyire dolgozik. Vagy ha nem, hát beosztható a feleség esti ügyeletekre. És ha két-három év múlva ő is gyermeket egyedül nevelő anya lesz? Akkor már őt sem lehet majd beosztani. Vagy akkorra nagyobb lesz a gyerek? Rendben, de akkor ki helyettesíti majd a kényszerűen helyettesítő anyát az egyetlen pótolhatatlan szerepben, az anyáéban?

Rohanóbb életet élünk; Sokféle ellentmondással küszködve, nem is csak úgy elvontan, de a mindennapokban is. Igaz, minden munkahelyen meg kell keresni a megoldásokat, mert az anyaszerep nem mehet a társadalmi szerep rovására. De vajon a munkahelyi szerep mehet az anyaszerep kárára?

Múltkoriban egyik kollégám azzal fogadott, ol-vasta, kiszámították, hogy mindent összevetve, egy háromgyerekes anya, aki otthon becsülettel neveli gyerekeit, nagyobb társadalmi értéket hoz létre, mint egy szövőő. Jó, de hát meg is kell élni. Minálunk két keresőre lehet csak berendezkednie egy családnak. És ez nem is lenne baj. Mert így teljesebb az élet, mert a két nem így találhatja meg igazán önmagát. Mert ahogy magam sem, alighanem más sem lenne ma képes elképzelni olyan világot, amelyben a nők viszszaemennek a főzőkanálhoz. De ahogyan nem szabad a nőket a főzőkanálhoz kötni, legalább annyira nem szabad az íróasztalhoz, a rendelőhöz, a géphez, egyáltalán, a munkahelyhez.

Jó néhány határozatot idézhetne kapásból az ember, amelyeket sorozatban sértenek meg munkahelyi vezetők, amikor helyettesítések, esti ügyelet, pluszmunkák elosztásakor nincsenek tekintettel az anyákra. Tudom, ők is nehéz helyzetben vannak, mert nincs hová vnlúniuk. Tudom, hogy olykor egyik-másik anya pihenésnek és kikapcsolódásnak is tekint a munkahelyét az otthoni „bolondokháza” mellett. De akkor is tudni kell, hol vannak a határok, amíg megvannak. Mert ha évnyári sokszor kényszerűen — mármint sokan kényszerűen — helyettesítgetni munkahelyén, előbb-utóbb anyai és feleségi (mármint a családot összetartó) szerepéből is kiszorul. Helyettesse válik ott is.

Szávay István

Nagyüzemi tervek

A termékszerkezet korszerűsítését, a gyár választékának szélesítését, technológiai sorok és kulcsrakész termékkomplexumok szállítását, valamint — ezzel párhuzamosan — a kereskedelmi-piaci tevékenység javítását tűzte ki célul az 1984-es évben a Láng Gépgyár. A tervek szerint a tavalyinál 200 millió forinttal nagyobb lesz az idén a gyár termelésének értéke, hozzátevévelé, 1,2 milliárd forint. Ennek közel 40 százalékát az energetikai gépgyártás adja, további 30—30 százalékot tesz ki a vegyipari és élelmiszeripari gépek, berendezések aránya. Az energetikai gépgyártásban nagy jelentőségű a különféle turbinák gyártása, a kazánok, valamint a különleges atomenergetikai berendezések előállításai. Az élelmiszeripar megrendelésére elsősorban paradicsom- és gyümölcsfeldolgozó gépsorokat, valamint cukoripari berendezéseket készítenek.

A gyár 1984-ben kiemelt gyártási feladatokat is teljesít. Algériába például csirkehulladék-feldolgozó üzem szállítanak. Felújítják a mohácsi farostlemezgyár kazánját és a pécsi hőerőmű 50 megawattos turbináját. Csehszlovákiába atomenergetikai berendezést, — védőhenger-megfogó szerkezetet — szállítanak, és a Ganz-MÁVAG mellett alvállalkozásban elkészítik az atomerőműveknél alkalmazott kazettaátrakó berendezéseket.

Az idén is jelentős külkereskedelmi megrendéseket tesznek eleget. A tervek szerint a szocialista piacon 12 millió rubel értékben adnak el termékeket a külkereskedelmi vállalatok közvetítésével, a tőkés piacra pedig négyemillió dolláros kivitt terveznek. Élelmiszeripari gépeik fontos piaca a Szovjetunió, ahova az idén álműködő megállapodás alapján többek között tíz paradicsomfeldolgozó gépsort szállítanak. A tőkés piacon Finnország a jelentős partner; ide elsősorban energetikai berendezéseket exportálnak. Jelentős szállítmányokat indítanak a Közép-Kelet számos országába is.

Prototípusait mutatják be, ilyen például az az új szennyvíztisztító berendezés, amely kisebb ipari üzemek és kommunális intézmények szennyvíztisztítási gondjait oldja meg.

A gyár a jövőben a saját fejlesztésű technológiákat hasznosítva növelni kívánja a komplett gépsorok és a kulcsrakész berendezések fővállalkozásban történő eladását is.

(MTI)

Pontvesztés és „tartásdíj” nélkül

Gazdasági munkaközösségek az SZKV-nál

Hóke takarítja a pályát, mert a villamosoknak szakadó hóban is menniük kell. (Felvételünk még a hét elején készült)

A múlt vasárnap éjjel is háromkor csörgött az óra Kovács Mártonék lakásában. Am visszaalvásról szó sem lehetett. Esett a hó, így hát a villamospályák váltóinak, — Kemény próba volt a kiterőinek, a forgalmi telepbelső sínjeinek takarítására, megtisztítására vállalkozott SZKV-s dolgozók csapata az óraçsörgés után röviddel munkába állt. A vállalati gazdasági munkaközösség 29 tagjának a hétfői havazás után, szezon harmadik erőpróbája volt — járhatóvá kellett tenniük a vonalakat, még mielőtt az első kocsik elindultak a telepről. Két, kisebb decemberi havazás után, fennakadás nélkül, rendben eleget tettek a megbízatásnak a Szegedi Közlekedési Vállalat pályafenntartó munkaközösségének tagjai — tudtuk meg közös képviselőiüktől. Kovács Mártonól.

És megerősítette a hírt Gazdag László, az SZKV igazgatója is.

A hóeltakarítás korábbi rendszeres „túlórát vitt”, a délutáni, s hétvégi kényszerű ügyeleti pénzekkel, a túlórapótlékkal egvűtt teteszt számomat. Aztán másodszeri próbálkozásra a múlt év őszén összeállt a csapat, amely vállalta a zavartalan villamosközlekedés biztosítását. A pályának és közvetlen környezetének biztonságáért felelősek év-szaktól függetlenül műszaki ügyeletet is tartanak. Sín-törés, váltóhiba esetén ők lépnek akcióba, s ennek megfelelően pályafenntartó szakmunkások, villanvszerelők, hegesztők, kőművesek hozták létre a végemet. Télen pedig — elosztva egy-

más közt a feladatot — a rendes munkaidejükön túli órákban a hóeltakarítás, jegesedés esetén a váltók megtisztítása a dolguk. — Kemény próba volt a vasárnapi Délelőtt tizig hóekéztek a pályákat, aztán rövid pihenőre hazaküldték az embereket, hogy este, ha kell, ismét szolgálatba állhassanak. A havazás után is maradt tennivaló persze, gyűjtöttük a pontokat...

— ?
— Egy átlagos évet véve alapul, a vállalat megalapított összeghatáron belül foglalkoztatja a munkaközösség tagjait. S a közösen kidolgozott pontrendszer szavatolja a teljesítménnek arányában a keresetet. Decemberben például 1 pont 5 forint 50 fillért ér. Aki otthoni készenléti hűvövelés volt, óránként egy-egy pontot, aki pályafenntartó műszaki ügyeletet vállalt az másfél pontot, akinek munkájára a pályán szükség is volt, az 10 pontot kapott. És a közösség szigorú ellenőr: aki kielölt kiterőjét nem tisztította meg időben a hótól, összes addig szerzett pontját elveszítette! A legutóbbi hétfői havazás pontvesztés nélkül volt...

Beszélgetésünkbe ezen a „ponton” kapcsolódott be az SZKV másik, már 1982 május óta működő munkaközösségének, az Autrovill-nak a képviselője, Csuka Zsigmond.

— Mi másképp állapítjuk meg a kereseteket. A vállalat által felkínált munkára aránylatot adunk, melyet aztán szerződésben rögzítünk. A munkaközösségünk az adott feladatban résztvevő tagjai — a munka átvétele után — előleget kapnak. A fennmaradó pénz elosztásáról az év végén döntünk. Hozzá tartozik ehhez, hogy hat hónapi garanciát vállalunk, s ha hibába csúszik be, nem fizetjük ki a séreltes munka ellenértékét. Kinek-kinek személetes érdeke hát, hogy csak hibátlan munkát adjon ki a kezéből.

Tasson két éve, hogy az Autrovill minden olyan javítási munka elvégzését föl vállalta, amelyre a vállalatnak addig nem, vagy csak külső kivitelező közreműködésével futotta erejéből. Akkoriban a villamosok egyes javítási ciklusai egyszerűen kimaradtak, a karambolos járművek kozmetikázására sem

volt munkáskéz, akadozott a trolibuszok ügynevezett 0-szervize. Aztán a megalakulás évében már 683 ezer forint termelési értéket állított elő az Autrovill, 1983-ban pedig tovább bővült a lehetőségek köre, a villamosok kerekserejével, hangosításával, tetőfestésével, a légfékek felülvizsgálatával a trolis kettes szemléjével. Az eredmény: közel 1,3 millió forint, 21 ezer 600 órában.

— Az éppen végzendő munkától függően változó, általában nuszonegy-néhány tagú munkaközösség tisztes keresettel zárta az elmúlt évet. A nyolcvanforintos rezsiorabérből 59 forint maradt a zsebünkben. A hasonló feladatkörű munkaközösségek 50—120 forint közötti órabért fizetnek. Nem érezzük tisztességtelenül magasnak a mienkét, de azt sem mondjuk, hogy nem éri meg...

— S a vállalatnak megéri? — kérdeztük ismét az igazgatót, hiszen azt is megtudtuk, hogy az SZKV a két munkaközösségnek jutányos, inkább csak jelképes összegért bocsátja rendelkezésre a munkahelyet, a szerzőségeket, az energiát.

— A tömegközlekedésért, mint szolgáltatásért felelős vállalat nem engedheti meg magának a vandormadár luxust, állardó gardára, jól képzett szakemberekre van szüksége. Azaz: meg kell tartani az embereket, s ehhez lehetőséget kell adni arra, hogy házon belül keressenek, s találjanak jövedelemki-gécszító forrást. Azért is érdeke a vállalatnak e munkaközösségek pártolása, mert minőségi változást eredményez tevékenységük, fontos, a kulturált és zavartalan közlekedéstől elválaszthatatlan területeken. (Ezért szeretnénk, ha járműtakarításra jelentkező munkatársaink közössége is mielőbb megalakulna.) A vállalati adminisztráció egyébként elkülönítve intézi a munkaközösségek ügyeit, így az előnyök listájára azt is felirhatjuk: nem kell „eltartanunk” senkit...

Abban az értelemben is, hogy a munkaközösségek maguk döntenek, kit fogadjanak tagjukká. „A kocsi mindenkinék egyformán kell húzni, kőgökből nem kériünk.”

P. K.

Hazaérkezett Jugoszláviából a KISZ delegációja

Hazaérkezett Belgrádból a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség delegációja, amely Fejti Györgynek, a KISZ KB első titkárnak vezetésével a Jugoszláv Szocialista Ifjúsági Szövetség elnöksége meghívásának tett eleget. A küldöttség megbeszéléseket folytatott a Jszis Goran Rahman elnök vezette tárgyalódelegációjával. A két ifjúsági szövetség vezetői tájékoztatták egymást

szervezeteik tevékenységének időszerű kérdéseiről, áttekintették a nemzetközi helyzet és a nemzetközi ifjúsági mozgalom aktuális kérdéseit, valamint a kétoldalú kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit. Fejti Györgyöl fogadta Dobrivoje Vidics, a Jugoszláv Kommunista Szövetsége Központi Bizottsága elnökségének tagja.

(MTI)